

ՎԵՐԱԳԱՅԸ ՀԱՎԱՏԻՍ

1864 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 14

ՍԱԼԸ

ՆԻՒԵՐՕ 65

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Պէնիաղի մուհասէպէճիլիյի, Գարասի մալ պաշ քեաթիպի սապլը, Լյտհէմ էֆէն-տիյէ թէվիճ պուլյուլմուլտուր:

— Իզգէթլու Տատեան Սիմօն էֆէնտիյէ սընֆը սանիսինին ըրիթպէյի Կանիյէսի իհ-սան պուլյուլմուլտուր:

Ֆրանսանին ըտմի Գոնիթէօր զաղէթասը, Ֆը-րանսա սէֆրի Մաքի տը Մութիյէ ճէնապլէրի-նին, Զաթը հազրէթը Շահանէյէ նամէյի Իմէ-րաթօրիյի թագտիմ իթտիքտէ, վագը օլան մու-մէլաթը հալի ֆրանսա խարիճիյէ նազըրնա եազ-տըղը նօթայը պէր վէճհը աթի տէրճ իթմիլտիր:

Սէֆիր ճէնապլէրի, Իմէրաթօրուն նա-մէսինի, Օաթը հազրէթը Շահանէյէ թէս-լիմ խիպ, մալլինի տախի լիսանէն մուս-թասար սիւրէթտէ պէյան իթմիլ տիր:

Օաթը հազրէթը Շահանէ տախի ճէվապ վէրիպ տէմիլ տիր:

« Իմէրաթօրուն էֆէրաբընը փէք զիյա-տէ թագտիր իտէրիմ, վէ զաթը Իմէրաթօ-րիլէրինին իշպու նամէսինտէն տախի փէք չօգ թէնէքքիւր իտէրիմ: Իմէրաթօր հազ-րէթլէրինին հազըր խալիսանէմտէ օլան էֆ-քեարլարնտան հիչ պիր վագըթ շիւպհէ էթմէմիլիմ, վէ պիւթիւն միլլէթը (սմանի-յէնին տախի, թարաֆը խալիսանէմտէ օլան շու թէքլիֆի Իմէրաթօրիլէրինտէն մէմնուն վէ մէսրուր օլաճաղընտան էմին իմ:

Իմէրաթօր իիպի պիր զաթը մուհիպպ իլէ պիլնէֆա միւլազաթ իթմէքլիյի, վէ փարիզ իիպի պիր մէշուր պէլտէյի զիյա-րէթ իթմէքլիյի իֆթիլտար իլէ արզու էտէ-րիմ, լաքին նէ ասա իւզէրինէ միւլաքէրէ օլունաճաղը էվիլէճէ մալիւմ օլսա, տաճա-

էյի օլուրուտու, չիւնքի օ հալտէ մալիւմա-թը քեաթիլէ իլէ կէլէպիլիլիտիմ: »

Սէֆիր տէրազապ ճէվապ վէրիպ տէտի,

« Իմէրաթօր քէնտի, նամէլէրինտէ հիչ

պիր թասալվուրու օլմատըղընը պէյան իթ-

միլ օլտուղընտան, թապիյաթըյըլա պիր

ասա տախի պէյան իտէմէլիտի: Միւթ-

թէֆիգի օլան պիւթիւն հիւքմտարլարն

ազլու պասիրէթիլէ իսթինտան Լվրափա-

նրն մալիսաթարալը հալինի պէյան իթմէք-

լիյի քեաթի տատ էթմիլտիր: Իմտի միւ-

լաքէրէ օլունաճապ օլան մատտէլէրին նէյէ

տայիր օլաճաղընը մէքքիւր Գօնիլէնին գա-

րարը օլաճապ տըր • վէ ասալարնը պէյանը

վէ թէսվիյէսի ումուլմինին ըէյ վէ միւլա-

քէրաթընա իհալէ իթմիլ օլտուղընտան, Իմ-

րէրաթօր ճիւմլէնին մէնֆաթընա պիր էմ-

նիյէթ վէրմիլ օլուր: »

Օաթը հազրէթը Շահանէ ճէվապ վէրիպ

տէտի, »

« Պու իսթարաթըմ մուսպլէֆէթ էֆ-

քեարըյըլա տէյիլ տիր: Սէֆիր ճէնապ-

լէրինին իղահաթընտան, միւլաքէրէյէ սէ-

պէպ օլաճապ մատտէլէրին էվիլէճէ պիլինմ-

սի հազըրնտա տէրմէյան օլունան միւլքիւ-

լաթը տախի ճէզմ էթմիլիմ: Իմտի Իմէ-

րաթօր հազրէթլէրինին տալէթինի գապուլ

իտէրիմ • լաքին եալընը պէնիմ փարիզէ ա-

զիմէթ իթմէմ քիֆայէթ իթմէյէճէյինտէն,

պաշգա հիւքմտարլար փարիզէ ճէմ օլուն-

տուգտա, պէն տախի աղիմէթ իտէրիմ:

« Հասըը քէլամ, Սէֆիր ճէնապլէրի, շու-

նու պիլմիլ օլ քի, պիր Գօնիլէն ազտը

միւլքին օլտուղը թագտիրտէ, Տէվլէթը Լ-

լիյէ կէրի գալմայաճապ տըր: »

Պու մահալտէ էքէլ Օաթը հազրէթը Շա-

հանէյէ իպրազը շիւքրանիյէթ իթտիքտէ ,
Օլթը հազըթը Շահանէ տախի շու վէճհ
իլէ խաթթը քէլամ իթմիշտիր :

«Իմքերաթօրուն նամէսինէ ճէվապ Եա-
զարըմ, վէ հէր մատտէտէ Իմքերաթօրուն
խօշնուտիյէթի իլթիզամ օլունուր» :

— Փէյտէր փէյ թորապուզանա վիրուտ
իլէ Բուժէլինին պազը մինասիպ մահալէրին-
տէ իսքեան իթտիրիլմէք իւզըէ , Վարնա իս-
քէլէսինէ նագլ օլունմագտա օլան մէհաճի-
րիյն խասթալարընըն շիֆա պուլմալարընա
թային օլունան հէքիմլէրին իսթարլէրինէ
մէպի , պուլար իչիւն խասթախանէտէ իւզ
գօվուշ թէրթիպ օլունարագ ճանիպի միրի-
տէն օն իքի տտէտ սաճ սօպալար Եափա-
րըլպ , սայէյի իհսանվայէյի հազըթը Շա-
հանէտէ , հիւքիւմէթ ճանիպինտէն հէրաիւ-
լիւ էսպապը ըթըրահաթլէրինէ իթինա վէ
տըզգաթ օլունմագտա օլտուղու հալտէ ,
պազը ասհապը համիյէթ թարաֆլարընտան
տախի իւզ տտէտ սօպա իանէ օլունմուշ , վէ
պունուշլա պիր գօվուշ տահա տէրաէսթը
ինշա պուլունմուշ օլտուղունու , միւմաի-
լէյհիւմին մուամլէնէթը վազըլէրինի
թագաիր իլէ պէրապէր օլ թարաֆտան Եա-
ղըյօրլար :

Ռ . Հ .

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԽԱՐԻՃԻՅԷ

Պրէզլատան պիր թէլէղըաֆնամէ մե-
խնէ նագարէն , սապըգ Վարշաւ ումուրու
ասքէրիյէսի միւտիւրի Գարիզանովքի , Ժե-
նէրսլ Սուրափիյէֆէ մուամլին նասպ օ-
լունմուշ տուր :

— Բուսիա ասաքիրի գայմագամլարընտան
օլուպ , մուախխարէն էհլի իսթիլալ թա-
րաֆընա կէչէրէք չօգ վագըթ պիր ֆրգա
գօմանտասընտա պուլունմուշ օլան Տօմինի
նամ զաթը՝ Բուսիալըլար թուլթարագ ա-
մըշ տըրլար :

— Գրգափա նահիյէլէրինտէ պիր Եէնի
ֆրգայի իսթիլալիյէ գուհուր իթմիշտիր :

Իւպլինտէն կէլէն հափաթիսէ կէօրէ , օրա-
տա պիր չօգ էհլի իսթիլալ թօփլանարագ ,
միլլէթ խարէսի թարաֆընտան քէնտիլէ-
րինէ սիլահ կէօնաէքիլմէսինէ պէքլէմէքտէ
իթիլէր :

— Վարշաւ սօգազլարընտա Բասգալիւ կիւ-
նիւպիր չօգ ատամլար թուլթուլուշ օլտու-
ղու , վէ մէմլէքէթ իչինտէ կիղլէնմէքտէ
պուլունան միւթթէհիմլէր 30 , վէ էճնէպի
մէմալիքինտէն պուլունանլար 40 կիւն իչինտէ
հիւքիւմէթէ թէսլիմիյէթ կէօսթէրմէաիք-
լէրի գիւրէթտէ Էմաքլէրի գապթ օլունա-
ճազընա տայիր ԺԱնէրալ Պէրի պիր իլան-
նամէ նէշը իթմիշ օլտուղու Պրէզլատան
Եազըյօրլար :

— Բրէս վէլա Գրանա զապէթալարըն Եազարը-
նա կէօրէ , Իմքերաթօր հազըթլէրինէ սու-
յի գաստ թէօհմէթի իլէ թուլթուլան Իթա-
լէանլարըն իւզէրինտէ պուլունան մէքթուպ
Լօնտրատան օլմայըպ , Օվիցցէրտէ քէային
Իւկանիօ շէհրինտէն կէօնտէրիլմիշտիր :

— Սիւթթէֆիգայը Ելամանհա հիւքիւ-
մէթի ճանիպինտէն Հօլլթայն վէ Շլէզվիկ
թարաֆլարընա մախսուս մէմուրլար կէօն-
տէրիլէրէք , Տանիմարգա գրալը հազըթլէ-
լի իլէ վիւքէլասընըն իմզալարըլալ կէօն-
տէրիլէճէք էմրնամլէրին , վէ սայիր թահ-
րիւթալ ահքեամընըն իճրասը , վէ մէմուր-
լարըն վէ սայիրլէրին Տանիմարգա նշանլա-
րընը թաշըմալարընը մէն խիլմիշտիր :

— Գօրֆուտան ալաֆրանկա Յունլար 11
թարիխի իլէ Եազըլան պիր մէքթուպ մէալինէ
նագարէն , Վիտօ իսթիհքեամսթընըն Եը-
գըլմասը աճէլէթէնիլէրի կէօթիւրիւմէքտէ
տիր , թօփլարըն քեաֆֆէսի Եէրլէրինտէն չը-
գարըլըպ վարօրա գօնուլմայա հազըր օլուն-
մուշտուր : Պուլար Եօյլէ պիր Եօլտա
գալլէրտէն աշաղա ալընմըշտըր քի չօգ-
լարը պօզուլմուշ տուր վէ թէճրիպէսիզ
գուլլանմայա իհթիմալի Եօգ տուր : Ինկի-
լիզ ասքէրի տախի Եօլա չըգմայա պաշա-
մըշտըր : Միրալայ Ուին , քի հիւքիւմէթի

Թարափընտան Լօնարայա չաղըըմընտը աղ վաղըթ զարփընտա իսթ իհքեամամթ մատ տեսինէ տայիր թէքմիլ թալիմամթ ալարագ Քօրփոյա ալտէթ իտէճէյինի մէմուլ օլու նուր :

Մաճարիսթանտա թէշքիլ օլունմուշ օլան միլէթ ճէմիյէթի թարափընտան մէշ հուր Գօշութ նամընա օլարագ նէշ օլունան իլանմէնին մէալի տիր :

« 1849 սէնէսի ֆէսատընտա միլէթ պայ րաղընա կէօսթէրիլէն մէյլ վէ սասապաթ ահալինին գալպինտէն տահա չըգմամըլ տըր : Միլէթին եքսէրիսի հէր տիրլիւ պարըլ տուրէթինի րէտա իտէրէք : Լսթրիանըն հալպայի իթաաթընտան չըգմայա գարար վէրտի : Ֆազաթ շիմաթի հալտէ միլէթի միզ ահվալինին կէօսթէրտիյի ալամէթլէրի պու գարարա մութապըգ օլմատըղընտան, նիյէթիմիզին սէպաթ վէ գարարը հագգըն տա խարիճտէ պուլունան միւթթէֆիգի թա պիյէլէրիմիզ շիպհէ իթմէքտէ տիր : Պու շիպհէ իսէ, վաթանըմըգըն գուրթուլմասը իչուն ճիւմլէմիզին սարֆ իտէճէյի զայրէթլէրէ գարըլ պէօյիւք էնֆէլէր չըգարաճաղընտան, էճնէպիլէրին հիւքիւմէթի թահ թընտա պուլունան միլէթլէրէ պիր սէլա մէթ վէ սասաթթէ կօլունու աչան վուգոււ թա նազարէն, պու միւքիւլաթըն տէֆի էլգէմ օլմուշ տուր :

Միւթթէֆիգի թապիյիլէրիմիզին միւշ թէրէք տիւլմանըմըլ հագգընտա, Մաճարալար իթիմատլարընը մուճիպ օլաճագ ալա մէթլէր կէօսթէլմէլիյիլ վէ Լսթրիալընըն տէսիսէլիլի միլէթիմիզի պիր մախա թարայա օղըթթմամասը իչուն տայիմա ուլյանըգ տուրմալըլըլ, վէ զուհուր իտէն ֆրսաթլարտան իսթիֆատէ իտէճէք պիր հալտէ պուլունմայա հագըրլանմալըլըլ : Պու միւթալէալէրէ մէպին, Մ. Գօշութ պիր միլէթ իտարէսի թէշքիլինի էմր իթմիշ օլմաղլէ, 1849 սէնէսի վաթանսէրպէսթլիյի հագգընտա նէշ օլունան իլանը իճրա իթմէք իւղէրէ

պու միլէթ իտարէսինի իհտաս իթմիշ, վէ վաթանըն ինթիսայ իլէ ամիրի պուլունան Մ. Գօշութ թարափընտան ալտըլ վէ էախօտ ալաճաղը թալիմաթլար մուճիպինճէ իտարէյի մասլահաթա գարար վէրմիշ տիր :

Միլէթ իտարէսի իճրա իտէճէյի թէտ պիր վէ նըգամլարըն թէմամըլըլա ֆիյլէ կէթիլիմէսի հագգընտա միլէթին վաթան բէրվէրլիյինէ միւրաճաաթ իտէր » :

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՄԻԻԹԵՆԵՎՎԻԹԷ

Կէրէք Պայաղլտ վէ Պաթում թարիգի իլէ գարատան, վէ կէրէք Լսիեօսլիգօլալյօս վէ Լնարա եօլըլըլա տէնիգտէն, Բուսիա մէմալիքինտէն տէրսասաթթէ վէրուտ իթմէքտէ օլան եօլճու վէ հէր տիրլիւ էմ թաա հագգընտա գարանթինա ուսուլունն իճրա գըլընաճաղը ճանիպի մէճլիսի սըհէյէտէն պիլճիւմլէ սէֆիլէրէ պէյան վէ իլան օլունտուղունու Գուռիս տ(՝)նիան տէրճ իտէյօր :

— Սէվահիլի Տէվլէթը Լիլիյէտէ պուլունան ֆէնէրլէր մէմուրու Մ. Սիշէլէ, Գըրանսա տէվլէթի թարափընտան Լէֆէօս(՝)Նէօ նշանընըն Օֆէիյէ րիւթպէսինտէն պիր գըլթասը իթա օլունտուղու իշիսիլմիշ տիր :

— Պիլիլին գարաղօլարտան նըգաթիյէ ասթէրի գալտըրըլըլ, զապթիյէ նէֆէքաթը վաղ օլունմագտա օլտուղու իշիսիլմիշ տիր :

— Կէլիպօլունտա չօգ գար եաղմըլ վէ շիտտէթլի սօուգ օլմուշ օլտուղու ճիհէթի իլէ պիլիլէրճէ գօյուն թէլէֆ օլմուշ տուր :

— Էէյիս իւլ հարէմ Հաֆըլ փաշա հաղրէթլէրի, Մէքքէ վէ Սէսինէ թարափլարընտա Երէպլէրին իսթիլալինէ սէպէպ օլմուշ օլտուղունա տայիր Պապը Լիլիյէ շիքսայէթ մահսէրլէրի կէլմիշ օլտուղունու Լէվընթ Հէրըլտ եաղըյօր :

— Լէմին մալիմիւ օլան սսպըգ Բայաղ գալմագամը Մըսթըգ փաշա, պիր չօգ իր

